

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Riina Õunas
info@transpordiamet.ee

Teie 07.05.2024 nr 1.7-10/24/7806-1

Meie 06.06.2024 nr 2.3-8/24/1312-2

Vastus selgitustaotlusele

Andmekaitse Inspeksioon (AKI) sai Transpordiameti pöördumise, milles küsitakse AKI arvamust seoses juhtimisõiguse ja juhiloa kehtivuse avaliku päringu täiendamistega Transpordiameti e-teeninduse veebilehel. Pöördumisele lisatud dokumendist nimetusega „ANDMEKAITSEALANE MÕJUHINNANG – JUHTIMISÕIGUSE JA JUHILOA KEHTIVUSE AVALIK PÄRING“ tulenevalt soovitakse lisaks praegusele päringu vastusele edaspidi kuvada ka isikule omistatud ja isiku kehtiva juhiloaga seotud juhtimisõiguse kategooriad, juhtimisõiguse kategooria kehtivuse alguse ja lõpu kuupäev ning juhiloa ja kategooria eritingimus(ed).

Selgitan, et liiklusregistri andmetele juurdepääsu võimaldamise ulatust ja juurdepääsupiiranguid reguleerib liiklusseaduse (LS) § 184, mille lõike 3 punkti 5 kohaselt ei ole tervisetõendi ja eksamitega seonduvad andmed avalikud. LS § 101 lõike 7 kohaselt võib tervisekontrolli teostaja määrata vajaduse korral juhtimisõiguse eritingimuse, lähtudes mootorsõidukijuhi ja juhtimisõiguse taotleja tervises seisundist. Juhtimisõiguse eritingimus on tervises seisundist lähtuv mootorsõiduki juhtimise lubamine määratud erinõude või piiranguga. Ehk juhtimisõiguse eritingimuse näol on tegemist terviseandmetega, mis on isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) artikli 9 lõike 1 järgi eriliigilised isikuandmed.

LS § 184 lõige 11 näeb küll ette, et käesoleva paragrahvi lõikes 10 nimetatud taotluse esitamise korral on avalikud ka käesoleva paragrahvi lõike 3 punktides 2–4 sätestatud liiklusregistri andmed, aga see erand ei puuduta LS § 184 lõike 3 punktis 5 nimetatud andmeid. LS 184 lõige 11 ja lõike 3 punkt 5 ütlevad üheselt, et tervisetõendiga seotud andmed ei ole avalikud. Sellest tulenevalt on selge seadusandja soov säilitada tervisetõendi ja eksamitega seonduvate andmete juurdepääsupiirangut ka Transpordiameti veebilehe kaudu esitatava päringu juhuks.

Transpordiameti veebilehe kaudu elektroonilise taotluse esitamise võimaldamisega täidetakse avalikes huvides olev ülesanne, seega nimetatud isikuandmete töötlemise õiguslikuks aluseks on IKÜM artikli 6 lõike 1 punktist e ja lõike 3 punktist b tulenevalt vastutava töötleja suhtes kohaldatav liikmesriigi õigus ehk antud juhul liiklusseadus.

Kuna liiklusseaduse kohaselt on terviseandmete näol tegemist juurdepääsupiiranguga andmetega, puudub AKI hinnangul hetkel Transpordiametil volitusnorm ja seega õigus laiendada avalike isikuandmete koosseisu, seda enam, et tegemist on eriliigiliste (tervisega seotud) isikuandmetega. Nimetatud muudatus tuleks teha seaduse tasandil, põhjendades muudatuste

vajadust ja eesmärgi eelnõu seletuskirjas ning integreerides seletuskirja ka andmekaitse mõjuhinna.

Mõjuhinna puudutavalt selgitan, et IKÜM artikli 36 lõike 1 kohaselt konsulteerib vastutav töötleja enne isikuandmete töötlemist järelevalveasutusega, kui artikli 35 kohasest andmekaitsealasest mõjuhinna nähtub, et isikuandmete töötlemise tulemusena tekiks vastutava töötleja poolt ohu leevendamiseks võetavate meetmete puudumise korral suur oht.

IKÜM artikli 36 lõike 5 sätestab võimaluse olenemata lõikest 1 liikmesriigi õigusega ette näha, et vastutavad töötledjad peavad konsulteerima järelevalveasutustega ja saama neilt eelneva loa, kui vastutav töötleja kavatseb töödelda isikuandmeid vastutava töötleja poolt avalikes huvides täidetava ülesande raames, mis hõlmab sellist isikuandmete töötlemist seoses sotsiaalkaitse ja rahvatervisega. Seega ei ole iseenesest Transpordiametil kohustust konsulteerida AKI-ga, kuid olukorras, kus on tekkinud kahtlused kasutusele võetavate meetmete õiguspärasuses või eraelu riive ulatuses, on selline eelnev konsulteerimine siiski igati tervitatav.

Kuivõrd eespool jõudsi järeldusele, et sellise muudatuse ellu kutsumiseks vajaks Transpordiamet selget seadusest tulenevat volitusnormi, selgitame järgnevat.

IKÜM artikli 35 lõike 10 kohaselt juhul, kui isikuandmete töötlemise õiguslik alus tuleneb õigusaktist ning andmekaitseala mõjuhinna on kõnealuse õigusliku aluse vastuvõtmise raames läbiviidud üldise mõjuhinna osana (nt seletuskirjas eelnõu tasandil) juba tehtud, siis artikli 35 lõikeid 1–7 ei kohaldata, välja arvatud juhul, kui liikmesriigid peavad vajalikuks korraldada selline hindamine enne isikuandmete töötlemise toimingute tegemist. Seega tuleks andmekaitseala mõjuhinna lisada eelnõu seletuskirja, millega töötatakse välja vastav seadusemuudatus.

Rõhutan, et IKÜM artikli 35 lõike 7 kohaselt peab mõjuhinna hõlmama vähemalt kavandatud isikuandmete töötlemise toimingute ja töötlemise eesmärkide, sealhulgas asjakohasel juhul vastutava töötleja õigustatud huvi süstemaatilist kirjeldust, isikuandmete töötlemise toimingute vajalikkuse ja proportsionaalsuse hindamist eesmärkide suhtes, andmesubjektide õigusi ja vabadusi puudutavate ohtude hinna ning ohtude käsitlemiseks kavandatud meetmeid, sealhulgas tagatisi, turvameetmeid ja mehhanisme isikuandmete kaitse tagamiseks ja käesoleva määruse järgimise tõendamiseks, võttes arvesse andmesubjektide ja teiste asjaomaste isikute õigusi ja õigustatud huve.

AKI-le esitatud mõjuhinna ei anna piisavat ülevaadet eeltoodud teabest, sh ebaselgeks jääb muudatuste eesmärk ja vajadus. Mõjuhinna toodud selgitus, et täiustatud avaliku päringu kasutamine vähendab Transpordiameti halduskoormust juhtimisõiguse ja juhiloa kehtivuse päringutele vastamisel pole piisav põhjendus (nt pole toodud praegu tehtavate vastavasisuliste päringute arv). Muu hulgas ei ole hinnatud andmesubjekti õigusi, pole analüüsitud, kas valitud meede on proportsionaalne andmesubjekti õiguste riivet arvestades.

Mõjuhinna toodud võimalike päringute tegijate hulgas on ka need, kelle juurdepääs liiklusregistri andmetele reguleeritud eraldi seaduse tasandil, nt välisriigi asutused (vt LS § 184 lg 6¹). Seega jääb arusaamatuks, miks nendele on viidatud tavapäringu andmete laiendamise eesmärgipärasuse põhjendamisel. Ühtlasi tuleb märkida, et ka isikuandmete veebilehel kajastamine on isikuandmete töötlemistoiming, mille puhul tuleb täita IKÜM artiklist 5 tulenevaid nõudeid.

Ülaltoodut kokku võttes selgitan, et veebilehe päringuga saadavate andmete ulatuse laiendamiseks, kui seaduse muudatuse vajaduse analüüsimisel jõutakse arvamusele, et see on tõesti vajalik, eesmärgipärane ja proportsionaalne meede, peaks algatama seaduse muutmise

protsessi, mille käigus saaks AKI kujundada põhjalikuma seisukoha taotletavata muudatuse osas
eelnõule arvamuse avaldamise korras.

Loodan, et minu selgitustest on abi.

Lugupidamisega

Irina Meldjuk
jurist
peadirektori volitusel